

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного
виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: «ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
НЕПОВНОСПРАВНИХ БАСКЕТБОЛІСТІВ ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ
РЕАБІЛІТАЦІЇ»

Виконала: студентка 2 курсу, групи FT1-M19
спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
Коваль Анастасія Русланівна
Керівник: Христинч Т.М., доктор медичних наук,
професор
Рецензент: Стасюк І.І., кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Кам'янець-Подільський – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ СИЛОВОЇ ПІДГОТОВКИ БАСКЕТБОЛІСТІВ НА ВІЗКАХ.....	6
1.1 Історичні аспекти розвитку баскетболу на візках	6
1.2 Особливості змагальної діяльності баскетболу на візках.....	10
1.3 Силова підготовка кваліфікованих баскетболістів на візках	14
1.4 Взаємозв'язок силової та техніко-тактичної підготовки у підготовці кваліфікованих спортсменів.....	23
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	29
2.1 Методи дослідження	43
2.2 Організація дослідження	45
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СИЛОВОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ КВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ У БАСКЕТБОЛІ НА ВІЗКАХ.....	45
3.1 Аналіз змісту змагальної діяльності кваліфікованих баскетболістів на візках.....	45
3.2 Взаємозв'язки показників силової підготовленості кваліфікованих баскетболістів на візках.....	75
3.3 Аналіз результатів дослідження та їх узагальнення.....	83
ВИСНОВКИ.....	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	91

ВСТУП

Актуальність. Спорт інвалідів є одним з яскравих проявів діяльності Міжнародного олімпійського руху. Концепція розвитку спорту інвалідів, підтримана владою України [22, 27, 33 та ін.] висуває вимогу розробки науково-методичного забезпечення різних сторін процесу підготовки спортсменів-інвалідів. Одним з традиційних командних видів спорту для неповносправних спортсменів є баскетбол на візках.

До вирішення проблеми підготовки як спортсменів-олімпійців, так і спортсменів-інвалідів долучаються провідні вчені та практики різних країн.

У відповідності з науковими роботами Ю.В. Верхошанського (1985), М.М. Линця (1997), В.М. Платонова, М.М.Булатової (1995), В.А. Дрюкова (2002), В.М.Платонова (2004) та інших, розвиток сили займає одне з провідних місць у теорії і практиці підготовки спортсменів. Фахівці баскетболу (Корягин В.А., 1998; Поплавський Л.Ю., 2004, Хромаєв З.М., Мурзин Е.В., Обухов А.В., Защук С.Г., 2006 та інші) вказують на провідне значення силової підготовки у даному виді змагальної діяльності.

Особливо актуальною є силова підготовленість для неповносправних спортсменів. Прояви силових якостей є вирішальними для безпосереднього виконання техніко-тактичних дій у змагальній діяльності баскетболу на візках. Це пов'язано з особливістю цього виду спорту – позою спортсмена під час гри.

Проблеми підготовки спортсменів у баскетболі на візках досліджували зарубіжні вчені I. Byrnes, D. Shaver, B. Hedric (1989), E. Bolach, (1994), D. Danis, W. Mikula, (1999), E. Bolach, A. Mikiciuk, E. Prystupa (2003), J. Migasiewicz, E. Bolach, Z. Paliga (2004) та вітчизняні дослідники Р.В. Чудна (2000), И.А. Щербаков, М.А. Уваров (2001), Ю.А. Бріскін (2005) та інші.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розробки, теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки програми застосування спеціально-підготовчих вправ, які за структурою та змістом відповідають змагальним у розвитку силових якостей спортсменів у баскетболі

на візках, що зумовлюється принципом взаємозв'язку структур змагальної діяльності і підготовленості спортсмена (Линець М.М., 1997; Романенко В.А., 1999; Дрюков В.А., 2002; Платонов В.М., 2004 та ін.) та аспектом забезпечення оптимального взаємозв'язку між силою і спортивною технікою та тактикою (В.М. Платонов, М.М. Булатова, 1995; В.Г. Олешко, 1999; В.М. Платонов, 2004 та ін.).

Об'єкт дослідження – тренувальний процес неповносправних спортсменів, що спеціалізуються у баскетболі на візках.

Предмет дослідження – аналіз змагальної діяльності та силової підготовки кваліфікованих спортсменів у баскетболі на візках.

Мета роботи – аналіз взаємозв'язків програму силової підготовленості та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів з баскетболу на візках.

Завдання дослідження:

1. Узагальнити досвід силової підготовки спортсменів у баскетболі на візках.
2. Проаналізувати зміст змагальної діяльності кваліфікованих баскетболістів на візках.
3. Визначити рівень силової підготовленості та її взаємозв'язок із показниками змагальної діяльності кваліфікованих баскетболістів на візках.

Для вирішення поставлених завдань використано такі методи досліджень:

- теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури;
- соціологічні методи дослідження;
- педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічний експеримент);
- методи математичної статистики.

Методи дослідження.

Практичне значення отриманих результатів допоможе в розробці програми силової підготовки кваліфікованих баскетболістів на візках з урахуванням функціональних особливостей баскетболістів на візках.

Результати дослідження можуть бути використані в організації навчально-тренувального процесу команд з баскетболу на візках; навчальному процесі студентів під час викладання дисциплін «Теорія спортивної діяльності», «Теорія і методика обраного виду спорту (баскетбол)» у спеціалізованих вищих навчальних закладах.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 25 квітня 2018 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел. Матеріали дослідження викладені на 99 сторінках друкованого тексту, містять 15 рисунків, 10 таблиць. У роботі використано 90 літературних джерел, з яких 15 – іноземних авторів.

ВИСНОВКИ

1. В процесі змагальної діяльності гравці першого функціонального класу найбільше виконують: ведення м'яча; передачі м'яча; блокування суперника; переміщення до 5 м. Для гравців другого функціонального класу характерним є силові протиборства, переміщення понад 10 м. Для баскетболістів третього функціонального класу характерним є силові протиборства та переміщення від 6 до 10 м. Гравці четвертого функціонального класу частіше за інших виконують ТТД: кидки з гри; переміщення понад 10 м і виконують найбільший сумарний обсяг переміщень за гру.

2. Змагальна діяльність кваліфікованих баскетболістів на візках першого функціонального класу в процесі ЗД характеризується виконанням переважно ТТД, що пов'язані з захисними діями на майданчику та організацією командної гри в атаці; гравці другого та третього функціональних класів забезпечують належні умови для організації як атакуючих, так і захисних дій команди та здійснюють зв'язок задньої та передньої ліній нападу; гравці четвертого функціонального класу виконують найбільшу кількість кидків та переміщень у процесі гри, що підкреслює їхню спрямованість на здобуття залікових очок для команди.

3. Згідно результатів опитування фахівців та врахування особливостей ЗД у баскетболі на візках контроль силової підготовленості неповносправних баскетболістів доцільно здійснювати за допомогою блоку контрольних вправ: кистьова динамометрія; тяга м'язами двох рук та тулуба; тяга м'язами однієї руки та тулуба збоку-знизу; тяга однією рукою вперед; подолання відрізка 6 метрів; кидки набивного м'яча; тяга м'язами однієї руки та тулуба збоку-знизу впродовж 40с з подоланням опору 30% від індивідуального максимуму.

4. Поточний контроль у спортивній практиці можна здійснювати за скороченою програмою тестування, що містить тягу м'язами двох рук та

тулуба двома руками (спереду), кистьову динамометрію, подолання відрізка 6 м, кидки набивного м'яча, тягу м'язами однієї руки та тулуба збоку-знизу впродовж 40с з подоланням опору 30% від індивідуального максимуму. Етапний контроль доцільно проводити за широкою програмою тестування.

5. Найбільшу кількість вірогідних взаємозв'язків ТТД кваліфікованих баскетболістів на візках мають з показниками подолання відрізка 6 м; тяги слабшою рукою збоку-знизу впродовж 40с. з подоланням опору 30% від індивідуального максимуму, тяги м'язами двох рук та тулуба спереду; тяги м'язами слабшої руки та тулуба збоку-знизу, кидків набивного м'яча з-за голови. Їх доцільно розглядати як показники спеціальної силової підготовленості кваліфікованих баскетболістів на візках.

6. Показники тяги м'язами двох рук та тулуба (зі спини та спереду під кутом 45°), тяги м'язами сильнішої руки та тулуба, тяги однією (сильнішою та слабшою) рукою вперед, кидків набивного м'яча (від грудей та слабшою рукою), тяги сильнішою рукою впродовж 40с з подоланням опору 30% від індивідуального максимуму не мають безпосереднього взаємозв'язку з компонентами ЗД, проте, досить тісно корелюють з іншими показниками силової підготовленості і через них мають опосередкований взаємозв'язок.

7. Вперше встановлені показники силової підготовленості кваліфікованих баскетболістів на візках доречно розглядати як модельні для менш кваліфікованих баскетболістів.

8. Встановлені показники техніко-тактичних дій провідних баскетболістів на візках світу в офіційних змаганнях доцільно розглядати як модельні для побудови процесі підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Агреби Б. Оптимизация процесса подготовки гандболистов высокой квалификации путем варьирования соотношения скоростных и скоростно-силовых средств воздействия: Автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.04 К., 2003. 24 с.
2. Аксельсон П., Мінкель Ж., Чесни Д. Керівництво для вибору інвалідного візка: Як використати стандарти розроблені ANSI/RESIVA для того, щоб купити інвалідний візок: Пер. з англ. Вашингтон, 2004. 69 с.
3. Аллани Абдельхафид Бен Шедли. Взаимосвязь эффективности защитных действий гандболистов и уровня развития физических качеств: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 2008. 20 с.
4. Алонсо Х.Н. Социальная зрелость общества: [Инвалидный спорт и государство] 2008. 7 с.
5. Аристова А.В. Физкультурно-спортивные сооружения для инвалидов: Учеб. пособие 2002. 192 с.
6. Артюх В.М. Баскетбол. 2006. 140 с.
7. Артюх В.М., Демчишин А.П., Романчук І.В. Рухливі ігри і спеціальні вправи в баскетболі: Метод. рекомендації. Самбір, 2002. 84 с.
8. Ашмарин Б.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. 2008. 223 с.
9. Базильчук О.В. Індивідуалізація системи фізичної підготовки кваліфікованих гандболісток: Автореф. дис. канд. наук з фізичного виховання і спорту: 2004. 23 с.
10. Бакрадзе Т.А. Исследование эффективности специальных средств с искусственной тягой на развитие скоростных качеств бегуна 2001. 22 с.
11. Баскетбол В.М. Корягин , В.М. Мухин, В.А. Боженар, Р.С. Мозола. 2009. 232 с.

12. Баскетбол: Справочник Авт.-сост. З.А. Генкин, Е.Р. Яхонтов. М.: Физкультура и спорт, 2003. 224с.
13. Баскетбол: Учеб. для ин-тов физ. Культуры 2008. 288 с.
14. Башкирова М.М. Актуальные вопросы физической активности и спорта инвалидов Междунар. науч. конгр. Минск, 2009. С. 172-178.
15. Білянський О.Ю., Куц О.С. Визначення тонусу м'язів уражених кінцівок в осіб, які перенесли мозковий ішемічний інсульт, з допомогою мануально-м'язового тестування Рівне, 2006. С. 349-353.
16. Білянський О.Ю., Куц О.С. Методика фізичної реабілітації хворих після перенесеного мозкового ішемічного інсульту. ППК Глобус, 2007. 138 с.
17. Богуславський В.Г. Методика сопряженного развития специальной выносливости и технического совершенствования юных боксёров: Автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.04 2009. 21 с.
18. Боднарчук А. П. Построение системы подготовки в скоростно-силовых видах легкой атлетики. 2001. 124 с.
19. Ботагариев Т.А. Особенности скоростно-силовой подготовленности квалифицированных баскетболисток разных игровых амплуа: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / ГЦОЛ ИФК. М., 2010. 23 с.
20. Бріскін Ю.А. Базова термінологія спорту неповносправних 2003. Вип.1. С. 17-21.
21. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів у параолімпійському русі // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб.наук.пр. за ред. С.С. Єрмакова. 2000. №8. С. 24-29.
22. Бріскін Ю.А. Теоретико-методичні основи інваспорту. Л.: Кварт, 2005. 355с.; іл.
23. Бріскін Ю.А., Передерій А.В., Строкатов В.В. Параолімпійський спорт: Арал, 2001. С. 32-82.
24. Булатова М.М., Платонов В.М. Фізична підготовка спортсмена: Навч. посіб. К.: Олімпійська література, 1995. 320 с.

25. Вайзер С.Р. Принцип подбора упражнений на развитие силы: Опыт работы с юношами-старшеклассниками 2007. №2. С. 30-31.
26. Васильков Г.А. Азбука мяча. К.: Здоровье, 2006. 104 с.
27. Вацеба О.М., Копій О.В. Особливості розвитку параолімпійського руху в Україні Зб. наук. пр. Рівне, 2009. С. 47-52.
28. Верхало Ю.Н. Тренажеры и устройства для восстановления здоровья и рекреации инвалидов. М.: Сов. спорт, 2004. 536 с.
29. Верхошанский Ю.В. Программирование и организация тренировочного процесса. 2005. 215 с.
30. Висковатова Т. Пути психофизической регуляции эмоциональных проявлений в команде юных спортсменов Матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. Херсон: видавництво ХДУ, 2003. С. 151-152.
31. Вісковатова Т.П. Проблема генезу діагностики і психолого-педагогічної корекції затримки психічного розвитку в дітей: Дис. д-ра психол. наук: 19.00.08. К., 2007. 382 с.
32. Вісковатова Т.П. Розвиток уяви в урочний та позаурочний час у дітей із затримкою психічного розвитку: Метод. рекомендації. Одеса: ПНЦ АПН України, 2003. 55 с.
33. Висковатова Т.П. Умственная отсталость и параолимпийский спорт Наука в олимпийском спорте. 2002. Вип.2. С. 30-35.
34. Галайдюк М.А. До здоров'я нації через здоров'я дітей Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під. Ред.. Єрмакова С.С. Х.: ХІІІ, 2009. № 18. С. 18-20.
35. Галайдюк М.А. Дослідження фізичного розвитку і рухової підготовленості дітей середнього шкільного віку, які проживають на забруднених радіонуклідами територіях Молода спортивна наука України: Зб. наук. ст. Л.: ЛДІФК, 2000. В. 4. С. 37-38.

36. Галайдюк М.А. Баскетбол. Організація роботи спортивної секції з баскетболу в умовах підвищеної радіації: навчальний посібник. Вінниця: УАННП «Логос», 2009. 268 с.
37. Галайдюк М. А., Дуб І. М., Драчук А. І. Баскетбол. Методика навчання, правила змагань, організація і механіка суддівства: Навч. посіб. Вінниця, 2001. 192 с.
38. Голуб В.П. Контроль і нормування тренувальних навантажень на передзмагальному етапі підготовки кваліфікованих баскетболістів: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 К., 2003. 19 с.
39. Григоренко В.Г., Глоба А.П. Организация спортивно-массовой работы с лицами, имеющими нарушения функций спинного мозга: Метод. рекомендации. Москва: Сов. спорт, 2001. 46 с.
40. Данилов В.А., Ширковец Е.А. Функциональные возможности баскетболистов различной квалификации 2002. № 12. С. 36.
41. Дрюков В.А. Подготовка спортсменов высокой квалификации в четырёхлетних олимпийских циклах. К.: Наук. світ, 2002. 241 с.
42. Евсеев С.П. Адаптивная физическая культура (цель, содержание, место в системе знаний о человеке) Теория и практика физической культуры. 2008. №1. С. 2-7.
43. Евсеев С.П., Шапкова Л., В. Адаптивная физическая культура: Учеб. пособие. М.: Советский спорт, 2010. 240 с.; ил.
44. Єльфимова О. Значення і особливості розвитку координаційних здібностей у юних баскетболістів з недоліками слуху Оздоровча і спортивна робота з неповносправними: Зб. наук.ст. Л.: Ахіл, 2003. Вип.1. С. 43-45.
45. Єфімов А.А. Познахірев В.Ф. Індивідуальна гра в захисті у баскетболі Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних і рухливих ігор. Тези Всеукр. наук.-метод. конф. Л., 2006. С. 40-41.

46. Железняк Ю.Д. Совершенствование системы подготовки спортивных резервов в игровых видах спорта: Дис. д-ра пед. наук.: 13.00.04 М., 2010. 494 с.
47. Зайцев В.К. Разработка системы педагогического контроля за физической и технической подготовленностью хоккеистов высшей квалификации: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 ГЦОЛ ИФК. М., 2010. 26 с.
48. Запорожанов В.А. Контроль в спортивной тренировке. К.: Здоров'я, 2008. 144 с.
49. Зациорский В.М. Физические качества спортсмена.(основы теории и методики воспитания). М.: Физкультура и спорт, 2006. 198 с.
50. Зациорский В.М. Основы спортивной метрологии. М.: Физкультура и спорт, 2009. С. 105.
51. Изаак В.И. Экспериментальное обоснование методики физической и технической подготовки гандболистов старших разрядов: Автореф. дис.... канд. пед. наук: 13.00.04 ГОЛиОТКЗ ИФК им. П.Ф. Лесгафта. Ленинград. 2004. 24 с.
52. Имас Е. В. Программно-контролирующие тренажеры в системе совершенствования технико-тактического мастерства спортсменов (на материале настольного тенниса): Дис. канд. пед. наук: 24.00.01 Украинский гос. ун-т физического воспитания и спорта. К., 2007. 149 с.
53. Келлер В.С. Платонов В.М. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів. Л.: Українська Спортивна Асоціація, 2002. С. 135-148.
54. Класифікаційна система спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату/ Українська федерація спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату. К., 2007. С. 234.
55. Классификационная система по баскетболу на колясках пер. и изд. Укр. федерации спорта инвалидов ПОРА. 40 с.
56. Коган О.Г. Реабилитация при травмах позвоночника. М.: Физкультура и спорт, 2005. С. 23-30.

57. Копій О. Характер роботи українського центру "Інваспорт" та особливості його діяльності на Львівщині Молодіжні проблеми в Україні. Стан та шляхи вирішення: Зб. наук.-метод. ст. Л., 2007. 85 с.
58. Копій О.В. Історичні особливості розвитку спорту серед інвалідів Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. тр. Х., 2009. №3. С. 3-6.
59. Коррекционно-реабилитационная программа для инвалидов-спортсменов – объективная предпосылка углубленной спортивной подготовки Наука в олимпийском спорте. 2002. Вип.2. С. 92-96.
60. Коррекционные подвижные игры и упражнения для детей с нарушением в развитии Под. общ. ред. Л.В. Шапковой. М., 2002. 212 с.
61. Корягин В.М. Актуальные проблемы физической и технической подготовки баскетболистов высокой квалификации в процессе многолетней тренировки Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. науч. трудов. Харьков, 2001. № 5. С. 6-13.
62. Корягин В.Н., Подготовка высококвалифицированных баскетболистов. Л.: Край, 2008. 191 с.
63. Корягин В.М. Ігрові показники баскетболістів Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С.С. Харків, 2002 № 4. С. 7-12.
64. Корягин В.М. Фізична підготовка – фундамент спортивної майстерності баскетболістів Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи: Матер. конф. Донецьк, 2002. С. 233-238.
65. Кривчикова Е., Огорелкова Л. Анализ состояния и перспективы развития физкультурно-оздоровительной и спортивной работы с инвалидами в Украине Олімпійський спорт і спорт для всіх: тези доп. VI Міжнар.наук. конгр. К., 2000. 606 с.
66. Крутиков А.В. Использование сопряженного метода в подготовке юных баскетболистов 11-13 лет: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 АФВиСРБ. Минск, 2002. 24 с.

67. Кузнецов В.В. Силовая подготовка спортсменов высших разрядов. М.: Физкультура и спорт, 2010. 308 с.
68. Купреева О. Об особенностях эмоциональной сферы инвалидов-спортсменов с нарушением опорно-двигательного аппарата Олімпійський спорт і спорт для всіх: тези доп. VI Міжнар. наук. конгр. К., 2000. 608 с.
69. Левин В.М. Исследование возрастных изменений скоростно-силовых качеств у юных баскетболистов и экспериментальное обоснование методики их воспитания: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.7.34/ВНИИФК. М., 2010. 33 с.
70. Левків В., Мельникович С. Спортивні ігри у програмах літніх олімпійських ігор Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: Матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. Л.: ЛДФК, 2006. С. 114-115.
71. Линець М.М. Основы методики развития рухових якостей. Л.: Штабар, 2007. 207 с.
72. Литвиненко А. Методологические проблемы подготовки в Паралимпийском спорте Олимпийский спорт и спорт для всех: тез. докл. V Междунар. науч. конгр. Минск, 2001. 158 с.
73. Львов В. С. Обоснование структуры и содержания силовой подготовки хоккеистов высокой квалификации в подготовительном периоде: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 РГАФК. М., 2003. 22 с.
74. Маллаев Д. М. Игры для слепых и слабовидящих: Учеб. пособие. М., 2002. 136 с.
75. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры (общие основы теории и методики физического воспитания; теоретико-методические аспекты спорта и профессионально-прикладных форм физической культуры): Учебник для ин-тов физич. культ. М.: Физкультура и спорт, 2011. 543 с.

76. Материально-техническое обеспечение адаптивной физической культуры: Учеб. пособие. Под. ред. С.П. Евсеева М., 2000. 152 с.
77. Мітова О.О. Інтегральна підготовка баскетболістів 17-19 років при переході в команди суперліги: Автореф. дис. канд. наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.01 ХДАФВ. Х., 2004. 20 с.
78. Мозола Р.С., Приступа Є.Н., Вацеба О.М. Індивідуальне тренування баскетболістів. Л., 2003. 88 с.
79. Мозола Р.С., Романчук І.В., Артюх В.М. Індивідуальні техніко-тактичні дії баскетболістів у захисті Сучасні проблеми розвитку теорії та методики спортивних і рухливих ігор: Тези ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. Л., 2007. С. 38-39.
80. Мухін В.М. Фізична реабілітація. К.: Олімпійська література, 2000. 424с.
81. Официальные правила по баскетболу на колясках Пер. и изд. Укр. федерации спорта инвалидов ПОРА. К., 2003. 102 с.
82. Пагиев В.Б. Исследование взаимосвязи уровня физической подготовленности и технико-тактического мастерства футболистов высших разрядов: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 ВНИИФК. М., 2007. 26 с.
83. Передерій А. В. Особливості методики технічної підготовки спортсменів-інвалідів з порушеннями опорно-рухового апарату Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. С. С. Ермакова Х.: ХХІІІ, 2009. - № 11. С. 9-12.
84. Пітин М. Історичні аспекти розвитку баскетболу на візках Теорія і практика фізичного виховання. Донецьк, 2004. №3. С. 242-247.
85. Пітин М. Контроль силової підготовленості неповносправних спортсменів в баскетболі у візках Актуальні проблеми розвитку руху «Спорт для всіх» у контексті європейської інтеграції: Міжнар. наук. - практик. конф. Т., 2004. С. 359-361.

86. Платонов В.М., Гуськов С.И. Олимпийский спорт: Учебник: в 2т. Т.1. К.: Олімпійська література, 2004. 496 с.
87. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения. К.: Олимпийская литература, 2004. С. 370-408.
88. Попов Б. Оригинальный метод развития силы мышц Теория и практика физической культуры. 2010. №7. С. 60.
89. Приступа Е. Особенности системы спортивных соревнований инвалидов Наука в олимпийском спорте. 2002. Вып.2. С. 36-42.
90. Развитие физических качеств баскетболистов: Метод. пособие для тренеров по баскетболу З.М. Хромаев, Е.В. Мурзин, А.В. Обухов, С.Г. Защук Под. общ. ред. Поплавского Л.Ю. К.: ФБУ, 2006 111 с.